

Окремі питання запобігання корупції в державних установах

Дмитро КУЗІН,
юрист програми захисту викривачів,
Transparency International Україна
kuzin@ti-ukraine.org
095 391 74 19

<http://ti-ukraine.org>
<http://anticorruption.in.ua>

1. Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції».

Визначення основних термінів

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ТА ПОВ'ЯЗАНИМ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

(Відповідно до Закону України "Про запобігання корупції")

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону про запобігання корупції

- Президент
- Прем'єр-міністр, віце прем'єр-міністри, міністри
- Народні депутати, Голова ВРУ з заступниками, Голова ВР АРК
- Генпрокурор, посадовці прокуратури
- Голова СБУ, посадовці СБУ Уповноважений ВРУ з прав людини

- Голова НБУ, Голова Рахункової палати, податківці, митники
- Депутати місцевих рад, посадові особи ОМС
- Військовопосадовці ЗСУ
- Судді КСУ, судді, члени Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, присяжні та народні засідателі, третейські судді
- Посадовці МВС, податкової міліції, кримінально-виконавчої служби

- Дипломати
- Члени ЦВК
- Члени НАЗК
- Інші посадовці (в тому числі юросіб публічного права), держслужбовці, аудитори, нотаріуси, оцінювачі, експерти, арбітражні керуючі тощо
- Звичайні робітники, особи на адміністративних, організаційних, господарських посадах в юриспруденції приватного права

Як будуть запобігати корупції?

Всім суб'єктам за Законом забороняється:

- Використовувати службові повноваження/ становище задля неправомірної вигоди
- Одержувати подарунки (вартість яких більше 1 мінімальної з/п одноразово та 2-х прожиткових мінімумів з одного джерела щорічно для працездатних осіб, крім подарованих близькими особами, та які одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, і виграші, призи, премії, бонуси)
ОБМЕЖЕННЯ:
- Займатися підприємницькою та іншою оплачуваною діяльністю, крім викладацької, наукової і творчої; медичної, інструкторської та суддівської практики із спорту
ОБМЕЖЕННЯ:
- Подарунки, одержані уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування - як подарунки державі або територіальній громаді передаються державним та комунальним органам
ОБМЕЖЕННЯ:

- Укладати контракти/правочини з ФОП чи юридичними особами приватного права протягом року після звільнення з посади, на якій у рік до звільнення приймали рішення щодо контролю/нагляду за ними (це підстава для недійсності правочину та припинення існуючого контракту або відповідного звернення Нацтагента до суду)
ОБМЕЖЕННЯ:
- Мати в прямому підпорядкуванні (або навпаки) близьких осіб (якщо ні – за 15 днів треба це виправити, якщо знову ні – за місяць хтось повинен бути переведений або, у разі неможливості, звільнений з посади)
ОБМЕЖЕННЯ:
- Входити до складу правління /контрольних/виконавчих органів комерційних підприємств/організацій, крім випадку представлення інтересів держави або територіальної громади та управління їх акціями
ОБМЕЖЕННЯ:
- Використовувати державне/комунальне майно/кошти в своїх інтересах

Як необхідно діяти суб'єктам, на яких поширюється дія Закону про запобігання корупції, в разі надходження пропозиції неправомірної вигоди / подарунка?

- у випадку сумнівів мають право звернутися за консультацією до Нацтагента з питань запобігання корупції
- відмовитись від пропозиції
- за можливість ідентифікувати особу з пропозицією
- за можливість залучити свідків, свідків-співробітників
- письмово повідомити керівника (якщо виявила чи отримала майно/подарунок – не пізніше 1 робочого дня, складається акт, майно/подарунок зберігаються до передачі) та уповноважених в сфері протидії корупції

Інфографіку створено Transparency International Україна в рамках проекту, що здійснюється за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні та Міжнародного фонду "Відродження"

2. Виявлення та врегулювання конфліктів інтересів

- **реальний конфлікт інтересів** - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;
- **потенційний конфлікт інтересів** - наявність у особи приватного інтересу у сфері, в якій вона виконує свої службові чи представницькі повноваження, що може вплинути на об'єктивність чи неупередженість прийняття нею рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень;
- **приватний інтерес** - будь-який майновий чи немайновий інтерес особи, у тому числі зумовлений особистими, сімейними, дружніми чи іншими позаслужбовими стосунками з фізичними чи юридичними особами, у тому числі ті, що виникають у зв'язку з членством або діяльністю в громадських, політичних, релігійних чи інших організаціях

Шляхи врегулювання конфлікту інтересів

- доручення виконання відповідного службового завдання іншій посадовій особі;
- особисте виконання керівником службового завдання;
- відмова від участі у прийнятті рішення колегіальним органом (комітету, комісії, колегії, ради тощо), якщо така неучасть не впливає на повноваження цього органу. У разі якщо неучасть державного службовця, у якого виник конфлікт інтересів і який входить до складу колегіального органу, у прийнятті рішень цим органом призведе до втрати повноважень цим органом, участь такого державного службовця у прийнятті рішень має здійснюватись під контролем
- позбавлення приватного інтересу, з приводу якого може виникнути конфлікт інтересів, шляхом відчуження корпоративних прав, майна або майнових прав, передачі їх у довірче управління або в будь-який інший спосіб;
- заміщення державного службовця іншою особою;
- переведення на іншу посаду відповідної категорії посад державних службовців;
- здійснення контролю за рішеннями, що приймаються державним службовцем;
- перевірка особою, визначеною керівником державного органу, змісту рішень чи проектів рішень, що приймаються або розробляються державним службовцем або відповідним колегіальним органом з питань, пов'язаних із предметом конфлікту інтересів;
- розгляд справ та прийняття рішень державним службовцем у присутності особи, визначеної керівником державного органу.

**3. Подання декларацій за новою системою.
Моніторинг стилю життя суб'єктів декларування.
Міфи щодо нової системи декларування**

Справжня мета нової системи — впровадження дійового інструменту запобігання корупції.

Обсяг декларації.

1-й раз – 2-3 години. Потім – вносити зміни

"Усі знатимуть, де я живу!!!"

Зазначені в декларації податковий номер, серія та номер паспорта, місце проживання, дата народження, місцезнаходження нерухомості (крім області, району, населеного пункту, де розміщується об'єкт) є інформацією з обмеженим доступом і в примірнику декларації, який генерується для публічного реєстру, просто не міститься.

Хто перший?

Лєвова частка чиновників і посадовців у 2016 р. за новою системою своє майно та доходи не декларуватимуть

Що декларуємо?

- об'єкти нерухомості (у тому числі — вперше — об'єкти незавершеного будівництва)
- цінне рухоме майно (наприклад, ювелірні вироби, персональні або домашні електронні пристрої, одяг, цінні подарунки тощо), якщо його вартість перевищує 100 мінімальних заробітних плат (для декларацій за 2015 р. — 121, 8 тис. грн.). При цьому відомості про ТЗ зазначаються незалежно від їхньої вартості, а відомості про подарунок вказуються лише у разі, якщо його вартість перевищує 6 090 гривень (5 МЗП)
- корпоративні права, у тому числі цінні папери;
- юридичні особи, бенефіціарним власником (контролером) яких є суб'єкт декларування або члени його сім'ї;
- майно, власником якого є третя особа, але контролює і розпоряджається яким декларант або член його сім'ї;
- наявні грошові активи, у тому числі готівка та гроші на рахунках, декларуються, якщо вони перевищують суму 60,9 тис. грн (50 МЗП);
- отримані доходи, у тому числі грошові подарунки, якщо вони перевищують 6090 грн на рік від одного джерела;
- фінансові зобов'язання (позики, іпотеки тощо);
- видатки декларуються, якщо одноразовий видаток перевищує 60,9 тис. грн (50 МЗП);
- нематеріальні активи, у тому числі об'єкти інтелектуальної власності, якщо вони можуть бути оцінені в грошах;
- посади чи робота, що виконується або виконувалася за сумісництвом, та входження суб'єкта декларування до керівних, ревізійних чи наглядових органів організацій.

Штрафи та кримінальна відповідальність: посадять усіх?

Адміністративна і кримінальна відповідальність.

Для настання хоч якоїсь відповідальності чиновнику доведеться помилитися бодай на 137,9 тис. грн. (100 МЗП у 2016 р.). Якщо недостовірні відомості у декларації відрізняються від достовірних на суму від 137,8 тис. грн до 344,5 тис. грн (від 100 до 250 МЗП) — за це настає лише адміністративна відповідальність - штраф від 17 тис. до 42,5 тис. грн.

У разі встановлення невідповідності декларації стилю життя особа матиме 10 днів для пояснення ситуації.

Виявивши за результатами моніторингу спосіб життя ознаки злочинів (наприклад, незаконного збагачення), НАЗК інформує про них правоохоронні органи, які їх розслідують.

Нечесних чиновників система буде виявляти, максимально ускладнювати їм життя і закривати шлях на державну службу.

4. Державний захист осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК)

здійснюватиме співпрацю з викривачами корупції, вживатиме заходи щодо їх правового та іншого захисту, притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні їх прав

Правоохоронні органи

Уповноважені підрозділи з питань запобігання та виявлення корупції органів державної влади

Він би не мовчав

ПОВІДОМЛЯЙ ПРО КОРУПЦІЮ
anticorruption.in.ua

 **TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
Ukraine • www.ti-ukraine.org

Що таке корупція

- отримання посадовцем неправомірної вигоди (хабар, подарунок, якісь преференції тощо),
- використання посадовцем будь-якого державного чи комунального майна або коштів в приватних інтересах,
- конфлікт інтересів - суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття рішень, або на вчинення чи невчинення дій під час виконання зазначених повноважень,
- порушення обмеження спільної роботи близьких осіб,
- недотримання обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності,
- порушення правил етичної поведінки ,
- неподання, або подання неправдивої декларації особою, яка зобов'язана декларувати свої доходи і видатки.

Захист викривачів корупції (зараз)

Викривач - особа, яка за наявності обґрунтованого переконання, що інформація є достовірною, повідомляє про корупційні правопорушення (ст. 53 Закону «Про запобігання корупції»)

а) Фізичний захист - за наявності загрози життю, житлу, здоров'ю та майну осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції, або їх близьких осіб, правоохоронними органами можуть бути застосовані правові, організаційно-технічні та інші спрямовані на захист заходи, передбачені Законом "Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві".

б) Анонімність - повідомлення про порушення вимог Закону може бути здійснене працівником відповідного органу без зазначення авторства (анонімно). Інші викривачі поки повинні повідомляти про корупцію з зазначенням свого ПІБ. Інакше анонімна заява не буде розглядатися.

Захист викривачів корупції (зараз)

с) Захист від звільнення - особа або член її сім'ї не може бути звільнена чи примушена до звільнення, притягнута до дисциплінарної відповідальності чи піддана з боку керівника або роботодавця іншим негативним заходам впливу (переведення, зміна умов праці, відмова в призначенні на вищу посаду, скорочення заробітної плати тощо) або загрозі таких заходів впливу у зв'язку з повідомленням нею про корупцію.

У разі наявності підстав для поновлення на роботі працівника, який був звільнений у зв'язку із здійсненням ним або членом його сім'ї повідомленням про порушення вимог Закону України "Про запобігання корупції" іншою особою, та за його відмови від такого поновлення орган, який розглядає трудовий спір, приймає рішення про виплату йому компенсації **у розмірі шестимісячного середнього заробітку** (235 КЗпП).

д) Звільнення посадовців, які повідомляють про правопорушення, від відповідальності. Відповідно до ст. 11 Закону України «Про доступ до публічної інформації», посадові та службові особи не підлягають юридичній відповідальності за розголошення інформації про правопорушення або відомостей, що стосуються серйозної загрози здоров'ю чи безпеці громадян, доки людина, якщо особа при цьому керувалася добрими намірами та мала обґрунтоване переконання, що інформація є достовірною.

Чому не повідомляють

1. Побоювання
2. Не знають, що є корупцією і куди повідомляти
3. Недовіра
4. Немає фактів покарань корупціонерів

Результати опитування*

ЧИ ПОВІДОМИЛИ Б ВИ ПРО КОРУПЦІЮ,
ФАКТ ДАЧІ АБО ОТРИМАННЯ ХАБАРА,
ЯКБИ В КРАЇНІ ПРАЦЮВАЛА
НЕВІДВОРОТНІСТЬ ПОКАРАННЯ?

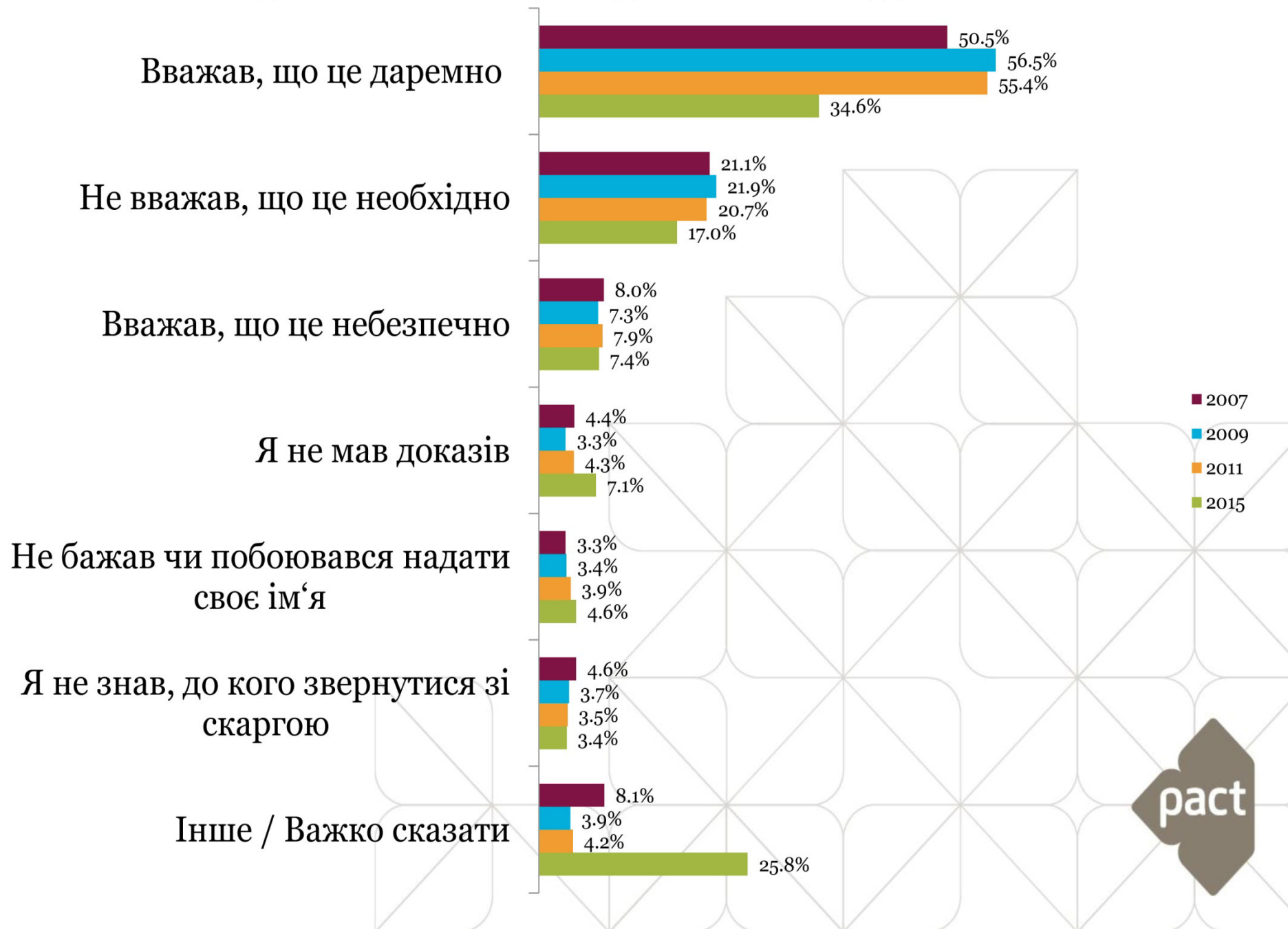
54% - так

21% - ні

24% - важко сказати

* Громадська думка стосовно корупції. Дослідження. Опитування проведене спільно з КМІС, протягом липня-вересня 2015. Регулярні опитування які проводить Пакт щодо участі громадян з 2014 року

Причини неоскарження корупційних дій

раст

Як змінити ставлення

- 1. Запровадити дієві засоби захисту, зокрема, вдосконалити законодавство і сумлінно виконувати його
- 2. Вести роз'яснення про процедури і канали повідомлення
- 3. Створити прецеденти невідворотного покарання корупціонерів

Як спонукати до викриття всередині організації

1. Наявність комплаєнс-процедур
2. Надійні канали повідомлення
3. Дотримання анонімності
4. Довіра до процедур і комплаєнс-офіцера
5. Захист

Вона би не мовчала

ПОВІДОМЛЯЙ ПРО КОРУПЦІЮ
anticorruption.in.ua

 **TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
Ukraine • www.ti-ukraine.org

5. Адміністративна та кримінальна відповідальність за корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення

Спеціально уповноважені органи:

- НАЗК (голова - Наталія Корчак)
- Національна поліція (голова - Хатія Деканоїдзе)
- НАБУ (директор – Артем Ситник)
- Органи прокуратури, зокрема, спеціалізована антикорупційна прокуратура (керівник - Назар Холодницький)

Інші державні органи:

- СБУ
- Державне бюро розслідувань

Корупційні злочини (ст. 45 Кримінального кодексу України)

Стаття 191. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем

Стаття 210. Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням

Стаття 262. Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем

Стаття 308. Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем

Стаття 312. Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем

Стаття 313. Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням

Стаття 320. Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів

Стаття 354. Підкуп працівника підприємства, установи чи організації

Стаття 357. Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження

Стаття 364. Зловживання владою або службовим становищем

Стаття 364-1. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми

Стаття 365-2. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги

Стаття 368. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

Стаття 368-2. Незаконне збагачення

Стаття 368-3. Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми

Стаття 368-4. Підкуп особи, яка надає публічні послуги

Стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі

Стаття 369-2. Зловживання впливом

Стаття 410. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем

До корупційних злочинів також можна віднести:

Стаття 365. Перевищення влади або службових повноважень
працівником правоохоронного орган

Стаття 372. Притягнення завідомо невинного до кримінальної
відповідальності

Стаття 375. Постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного
вироку, рішення, ухвали або постанови

УВАГА! Громадянин звільняється від кримінальної відповідальності, якщо
у нього вимагали надання неправомірної вигоди і він про це повідомив
правоохоронні органи.

За корупційні діяння передбачена і адміністративна відповідальність,
згідно КпАП, а саме:

Стаття 172-4. Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з
іншими видами діяльності

Стаття 172-5. Порушення встановлених законом обмежень щодо
одержання дарунка (пожертви)

Стаття 172-6. Порушення вимог фінансового контролю

Стаття 172-7. Порушення вимог щодо повідомлення про конфлікт
інтересів

Стаття 172-8. Незаконне використання інформації, що стала відома особі
у зв'язку з виконанням службових повноважень

Стаття 172-9. Невжиття заходів щодо протидії корупції

Національне антикорупційне бюро

- здійснює оперативно-розшукові заходи і досудове розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до його підслідності (ст. 216 Кримінального процесуального кодексу),
- вживає заходів щодо розшуку та арешту коштів та майна, які можуть бути предметом конфіскації,
- здійснює інформаційно-аналітичну роботу з метою виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню корупційних кримінальних правопорушень

Підслідність НАБУ

- **Стаття 191.** Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем
- **Стаття 206-².** Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації
- **Стаття 209.** Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом
- **Стаття 210.** Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням
- **Стаття 211.** Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону
- **Стаття 354.** Підкуп працівника підприємства, установи чи організації
- **Стаття 364.** Зловживання владою або службовим становищем
- **Стаття 366-¹.** Декларування недостовірної інформації
- **Стаття 368.** Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою

Підслідність НАБУ

- **Стаття 368-2. Незаконне збагачення**
- **Стаття 369. Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі**
- **Стаття 369-2. Зловживання впливом**

Стаття 410. Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем

Підслідність НАБУ

досудове розслідування вказаних злочинів, якщо наявна хоча б одна з таких умов:

- **Злочини вчинено певною вищою посадовою особою**, в тому числі урядовцем, нардепом, посадовою особою місцевого самоврядування першої та другої категорій, суддею, прокурором, керівником суб'єкта великого підприємництва, у статутному капіталі якого частка державної або комунальної власності перевищує 50 відсотків , тощо
- або **Розмір предмета злочину або завданої ним шкоди в 500 і більше разів перевищує розмір мінімальної зарплати**
- або **Злочин щодо пропозиції, обіцянки або надання неправомірної вигоди, та зловживання впливом, вчинено щодо вищої службової особи.**

6. Як протидіяти корупції: що залежить від кожного з нас? Як необхідно діяти в разі надходження пропозиції неправомірної вигоди/подарунка?

У разі надходження пропозиції щодо неправомірної вигоди або дарунка (пожертви), посадова особа має:

- 1) відмовитися від пропозиції;
- 2) за можливості ідентифікувати особу, яка зробила пропозицію;
- 3) залучити свідків, якщо це можливо, у тому числі з числа співробітників;
- 4) письмово повідомити про пропозицію безпосереднього керівника (за наявності) або керівника відповідного органу, підприємства, установи, організації, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції.

Поради особі, уповноваженій на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

- 1) Станьте прикладом нетерпимості до проявів корупції. Своєю поведінкою давайте оточуючим зрозуміти, що не тільки не будете самі приймати участі у корупційних діяннях, але й не будете приховувати таких діянь своїх колег**
- 2) Рішуче припиняйте спроби втягнути Вас у корупційні діяння. Негайно повідомляйте про такі спроби керівництву**
- 3) Якщо у Вас з'являється відчуття, що Вас хочуть попросити про послугу, яка суперечить Вашим обов'язкам, залучіть будь-кого зі своїх колег у якості свідка**
- 4) Працюйте так, щоб Вашу роботу можна було в будь-який момент перевірити**
- 5) Чітко відокремлюйте службову діяльність від свого приватного життя. Перевіряйте, чи немає конфлікту інтересів між Вашими службовими обов'язками та приватними інтересами**
- 6) Запобігайте корупції, викриваючи випадки корупційних діянь**

Додаткові поради

- На нашому сайті <http://anticorruption.in.ua> ви завжди можете **ознайомитися з інструкціями**, в яких міститься інформація: як діяти, коли стикаєтесь з корупцією, як скласти заяву чи скаргу, кому і яким чином повідомити про корупцію тощо.
- Якщо виникають **запитання**, на нашому сайті **ви можете їх задати** і фаховий юрист відповість на них.
- **Повідомити про корупцію** ви можете за посиланнями <http://anticorruption.in.ua/content/vykryvacham-korupciyi> або <http://www.xabardocs.org/>

Дякую за увагу

Дмитро КУЗІН,
юридичний радник
Transparency International Україна
kuzin@ti-ukraine.org
095 391 74 19

<http://ti-ukraine.org>
<http://anticorruption.in.ua>

ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ТА ПОВ'ЯЗАНИМ З КОРУПЦІЄЮ ПРАВопорушенням

(Відповідно до Закону України "Про запобігання корупції")

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону про запобігання корупції

- Президент
- Прем'єр-міністр, віце прем'єр-міністри, міністри
- Народні депутати, Голова ВРУ з заступниками, Голова ВР АПК
- Генпрокурор, посадовці прокуратури
- Голова СБУ, посадовці СБУ Уповноважений ВРУ з прав людини

- Голова НБУ, Голова Рахункової палати, податківці, митники
- Депутати місцевих рад, посадові особи ОМС
- Військовопосадовці ЗСУ
- Судді КСУ, судді, члени Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, присяжні та народні засідателі, третейські судді
- Посадовці МВС, податкової міліції, кримінально-виконавчої служби

- Дипломати
- Члени ЦВК
- Члени НАЗК
- Інші посадовці (в тому числі юросіб публічного права), держслужбовці, аудитори, нотаріуси, оцінювачі, експерти, арбітражні керуючі тощо
- Звичайні робітники, особи на адміністративних, організаційних, господарських посадах в юрособах приватного права

Як будуть запобігати корупції?

Всім суб'єктам за Законом забороняється:

- Використовувати службові повноваження/становище задля неправомірної вигоди
- Одержувати подарунки (вартість яких більше 1 мінімальної з/п одноразово та 2-х прожиткових мінімумів з одного джерела щорічно для працюючих осіб, крім подарованих близькими особами, та які одержуються як загальнодоступні знижки на товари, послуги, і виграші, призи, премії, бонуси)
- Займатися підприємницькою та іншою оплачуваною діяльністю, крім викладацької, наукової і творчої, медичної, інструкторської та суддівської практики із спорту
- Подарунки, одержані уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування - як подарунки державі або територіальній громаді передаються державним та комунальним органам

- Укладати контракти/правочини з ФОП чи юридичними особами приватного права протягом року після звільнення з посади, на якій у рік до звільнення приймали рішення щодо контролю/нагляду за ними (це підстава для недійсності правочину та припинення існуючого контракту або відповідного звернення Нацагентства до суду)
- Мати в прямому підпорядкуванні (або навпаки) близьких осіб (якщо ні – за 15 днів треба це виправити, якщо знову ні – за місяць хтось повинен бути переведений або, у разі неможливості, звільнений з посади)
- Входити до складу правління/контрольних/виконавчих органів комерційних підприємств/організацій, крім випадку представлення інтересів держави або територіальної громади та управління їх акціями
- Використовувати державне/комунальне майно/кошти в своїх інтересах

Як необхідно діяти суб'єктам, на яких поширюється дія Закону про запобігання корупції, в разі надходження пропозиції неправомірної вигоди / подарунка?

- у випадку сумнівів мають право звернутися за консультацією до Нацагентства з питань запобігання корупції
- відмовитись від пропозиції
- за можливістю ідентифікувати особу з пропозицією
- за можливістю залучити свідків, свідків-співробітників
- письмово повідомити керівника (якщо виявила чи отримала майно/подарунок – не пізніше 1 робочого дня, складається акт, майно/подарунок зберігаються до передачі) та уповноважених в сфері протидії корупції

Інфографіку створено Transparency International Україна в рамках проекту, що здійснюється за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні та Міжнародного фонду "Відродження"

ЩО НЕОБХІДНО ЗНАТИ ПРО ПРЕВЕНЦІЮ (ЗАПОБІГАННЯ) КОРУПЦІЇ?

(Відповідно до Закону України "Про запобігання корупції")

Що вважається корупцією?

- Мета: одержання неправомірної вигоди, тобто без законних підстав або прийняття її пропозиції → використання повноважень чи можливостей
- Надання такої пропозиції або неправомірної вигоди або схвалення іншої особи до протиправного використання повноважень чи можливостей

Хто є близькими особами?

Ті, які спільно проживають у побуті та пов'язані сімейними взаєминими правами та обов'язками + подружжя, батьки (+прийомні), діти (+усиновлені), онуки та правнуки, діди та пради, рідні брат та сестра, свекри, зять та невістка, тесть та теща, опікуни та піклувальники

Що вважається подарунком?

Коли ціна майна, переваг, пільг, послуг, грошей за ним нижче мінімальної ринкової або нульова

Хто є спеціально уповноваженим у протидії корупції?

Прокуратура, підрозділи МВС та Національне антикорупційне бюро, Національне агентство з питань запобігання корупції

Яким може бути конфлікт інтересів?

Суб'єкти, на яких поширюється дія Закону про запобігання корупції

- Президент
- Прем'єр-міністр, віце прем'єр-міністри, міністри
- Народні депутати, Голова ВРУ з заступниками, Голова ВР АПК, Уповноважений ВРУ з прав людини
- Генпрокурор, посадовці прокуратури
- Голова СБУ, посадовці СБУ
- Голова НБУ, Голова Рахункової палати, податківці, митники
- Депутати місцевих рад, посадові особи ОМС
- Військовопосадовці ЗСУ
- Судді КСУ, судді, члени Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів, присяжні та народні засідателі, третейські судді
- Посадовці МВС, податкової міліції, кримінально-виконавчої служби
- Дипломати
- Члени ЦВК
- Члени Нацагентства з питань запобігання корупції
- Інші посадовці (в тому числі юросіб публічного права), держслужбовці, аудитори, нотаріуси, оцінювачі, експерти, арбітражні керуючі тощо
- Звичайні робітники, особи на адміністративних, організаційних, господарських посадах в юрособах приватного права

Що відбуватиметься з незаконними актами, рішеннями та правочинами?

Правочини з порушенням цього Закону – недійсні. Рішення, НПА з порушенням цього Закону підлягають скасуванню уповноваженим суб'єктом або можуть визнатись незаконними судом за заявою: фізичної/юридичної особи, об'єднання громадян, прокурора, органу державлади/місцевого самоврядування, Нацагентства

Як порушники будуть притягатися до відповідальності?

Як будуть відшкодуватись завдані внаслідок правопорушення збитки та шкода?

- Незаконні рішення, дії, бездіяльність суб'єкта, що здійснює заходи щодо протидії корупції
- Збитки, шкода, завдані фізичній/юридичній особі
- Відшкодування їх з Держбюджету
- Держава, АПК, ОМС мають право регресу до правопорушника (крім моральної шкоди, виплат з трудових відносин)

Збитки, шкода державі – відшкодовуються правопорушником. Фізичні та юридичні особи, в яких порушені права, є збитки, шкода – мають право на відновлення і відшкодування за законами

Національне агентство з питань запобігання корупції - як це має діяти?

Повноваження

- 1 Формування єдиної державної антикорупційної політики
- 2 Моніторинг виконання державними органами антикорупційної політики
- 3 Аналіз ситуації щодо корупції
- 4 Контроль етичної поведінки держслужбовців
- 5 Контроль за майновими деклараціями держслужбовців:
  - щодо своєчасності подання
  - щодо правильності та повноти заповнення
  - на наявність конфлікту інтересів
- Здійняє їх логічний та арифметичний контроль
- 6 Отримувати запитувану інформацію
- 7 Залучати до роботи фахівців, держслужбовців
- 8 Створювати робочі групи, організовувати антикорупційні заходи
- 9 Приймати обов'язкові для виконання нормативно-правові акти
- 10 Отримувати заяви та проводити перевірку порушення закону щодо протидії корупції
- 11 Перевіряти виконання антикорупційних програм на державному та місцевому рівні
- 12 Вносити приписи щодо врегулювання конфлікту інтересів, порушення етичної поведінки
- 13 Отримувати письмові пояснення щодо цього, а також порушення вимог до декларацій
- 14 Оскаржувати в суді корупційні нормативно-правові акти та правочини
- 15 Аналізувати антикорупційні програми та видавати обов'язкові рекомендації органам влади
- 16 Проводити службові розслідування, притягати корупціонерів до суду, складати протоколи про адміністративні правопорушення, застосовувати заходи забезпечення адмінпровадження

Є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом. Відповідає міжнародним стандартам незалежності та ефективності

Колегіальний орган складається з 4 членів та Голови. Члени призначаються за результатами відкритого конкурсу

Громадська рада з 15 членів, що формуються КМУ, контролює Нацагентство та затверджує його щорічні звіти про діяльність, надає експертні висновки з аналізу проектів актів Нацагентства

Строк дії мандату — 4 роки. Голову обирають на 2 роки члени Нацагентства. Рішенням КМУ можуть створюватись територіальні органи Нацагентства

Діяльність: у формі засідань, як мінімум, щотижневих. Забороняється втручання в його діяльність

Фінансування з держбюджету. Кошти Нацагентства контролює Рахункова палата аудитом не частіше рази в два роки

Нацагентство відповідальне перед ВРУ та підзвітне КМУ

Повноваження

- 1 Аналіз:
  - стану протидії корупції і діяльності органів держави і місцевого самоврядування
  - статистики та досліджень щодо корупції
- 2 Розробка проектів Антикорупційної стратегії, її моніторинг та координація виконання
- 3 Подання КМУ проекту доповіді щодо реалізації державної антикорупційної політики
- 4 Підготовка пропозицій та законопроектів щодо формування і реалізації антикорупційної політики
- 5 Організація досліджень ситуації щодо корупції
- 6 Моніторинг та контроль етичної поведінки, способу життя суб'єктів декларування (на підставі інформації від фізичних і юридичних осіб та ЗМІ), запобігання і врегулювання конфлікту інтересів
- 7 Методична допомога на державному і місцевому рівнях у виявленні корупційних ризиків
- 8 Перевірка декларацій держслужбовців
- 9 Ведення державних реєстрів декларацій та корупціонерів. Забезпечення відкритого цілодобового доступу до Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування
- 10 Затвердження правил етичної поведінки для держслужбовців
- 11 Координація та аналіз діяльності уповноважених підрозділів з протидії корупції
- 12 Погодження антикорупційних програм на державному та місцевому рівнях
- 13 Співпраця та захист викривачів
- 14 Проведення антикорупційних навчань для держслужбовців
- 15 Консультаційна допомога щодо конфлікту інтересів та етичної поведінки держслужбовців
- 16 Співпраця з громадськістю, формування негативного ставлення до корупції
- 17 Координація виконання міжнародних договорів, антикорупційна міжнародна співпраця тощо

Інфографіку створено Transparency International Україна в рамках проекту, що здійснюється за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні та Міжнародного фонду "Відродження"

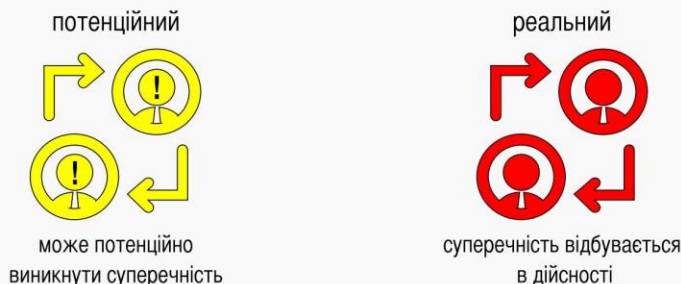

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ НА ПУБЛІЧНІЙ СЛУЖБІ: ВИРІШУЄМО ПО-НОВОМУ

КОРОТКА АНОТАЦІЯ ОСНОВНИХ ЗМІН У АНТИКОРУПЦІЙНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Конфлікт інтересів – суперечність між приватним інтересом особи та її службовими чи представницькими повноваженнями, що впливає на об'єктивність або неупередженість прийняття особою рішень чи вчинення дій під час виконання повноважень.

Види конфлікту інтересів:

Що робити при виникненні конфлікту інтересів?

Безпосередній керівник, який володіє інформацією про чи реальний чи потенційний конфлікт інтересів підлеглого зобов'язаний:

- 1) протягом двох робочих днів вжити заходів із врегулювання конфлікту інтересів;
- 2) повідомити особу про прийняте рішення;
- 3) Нацагентство при одержанні від особи повідомлення про наявність реального, потенційного конфлікту інтересів, за 7 робочих днів роз'яснює як його врегулювати.

Варіанти заходів із врегулювання конфлікту інтересів:

1. Усунення особи від виконання завдання, вчинення дій, прийняття рішення чи участі в його прийнятті в умовах реального чи потенційного конфлікту інтересів.

2. Застосування зовнішнього контролю за виконанням особою відповідного завдання чи участі в його прийнятті (у разі неможливості усунення особи, обмеження її доступу до інформації чи перегляд її повноважень та за відсутності підстав для переведення чи звільнення).

3. Обмеження доступу особи до певної інформації (у випадку, якщо конфлікт інтересів пов'язаний з доступом та має постійний характер, а також є можливість продовження належного виконання повноважень за умов обмеження доступу і можливості роботи з відповідною інформацією іншому працівнику).

4. Перегляд обсягу службових повноважень особи (у разі, якщо конфлікт інтересів має постійний характер та за можливості продовження виконання завдань за умов перегляду та наділення відповідними повноваженнями іншого працівника).

5. Переведення особи на іншу посаду (у разі, якщо конфлікт інтересів у діяльності особи має постійний характер і не може бути врегульований шляхом усунення особи від виконання завдання шляхом обмеження доступу до інформації, перегляду повноважень, позбавлення приватного інтересу та за наявності підходящої вакантної посади).

6. Звільнення особи (якщо конфлікт інтересів має постійний характер і не може бути врегульований в інший спосіб, в тому числі через відсутність згоди особи на переведення або на позбавлення приватного інтересу).

Варіанти заходів із врегулювання конфлікту інтересів:

1. Правила врегулювання конфлікту інтересів в діяльності народних депутатів України, членів Кабінету Міністрів України, керівників центральних органів виконавчої влади, які не входять до складу Кабінету Міністрів України, суддів Конституційного Суду України, голів, заступників голів обласних та районних рад, міських, сільських, селищних голів, секретарів міських, сільських, селищних рад, депутатів місцевих рад визначаються окремим законом.

2. Публічний службовець, який входить до складу колегіального органу (комітету, комісії, колегії тощо) та має конфлікт інтересів, не має права брати участь у прийнятті рішення цим органом, якщо його неучасть не впливає на правомочність самого органу (в іншому разі його участь здійснюється під зовнішнім контролем). Про конфлікт інтересів такої особи може заявити будь-який інший член або учасник засідання.

3. Високопосадовці зобов'язані протягом 30 днів після призначення на посаду передати в управління підприємства та корпоративні права, але не свої сім'ї. За 1 день після передачі вони повинні письмово проінформувати Нацагенство і надати нотаріальну копію договору.

Наслідки порушення правил врегулювання конфлікту інтересів:

1. Порушення особою вимог закону щодо врегулювання конфлікту інтересів є підставою для її притягнення до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності в порядку, визначеному законодавством.

2. Нормативно-правові акти, рішення, видані (прийняті) в умовах конфлікту інтересів можуть бути скасовані або визнані незаконними в судовому порядку.

3. Правочин, укладений в умовах конфлікту інтересів, може бути визнаний недійсним.

Органи, які формують антикорупційну політику:

Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК): +

контроль за дотриманням антикорупційних обмежень і вимог (конфлікти інтересів, подарунки, сумісництво тощо); складання адміністративних протоколів; контроль за фінансами політичних партій; моніторинг способу життя чиновників; захист викривачів; формування та реалізація політики, стратегії, звітність; дослідження і навчання.

Верховна Рада України та профільний комітет Верховної Ради України: +

підготовка рішень парламенту, у тому числі з антикорупційної політики; контрольна функція; антикорупційна експертиза.

Міністерство юстиції України: +

реєстр осіб, які вчинили корупційні правопорушення (буде передано НАЗК); реалізація антикорупційної політики; антикорупційна експертиза; щорічні звіти.

Національна рада з питань антикорупційної політики: +

консультативно-дорадчий орган при Президентові України; займається формуванням політики.

Органи, які розслідують кримінальні корупційні правопорушення:

+ - працює - - не працює
? - в процесі створення

Національне антикорупційне бюро України (НАБУ): +

розслідування корупційних злочинів, здійснених високопосадовцями (категорія «А»), суддями, керівниками великих держпідприємств, особами вищого офіцерського складу силових структур, або якщо предмет злочину > 600 тис. грн.

Процесуальне керівництво:

Спеціалізована антикорупційна прокуратура.

Державне бюро розслідувань (ДБР): -

розслідування всіх (у т.ч. корупційних злочинів) високопосадовців та працівників правоохоронних органів (крім віднесених до підслідності НАБУ), злочинів працівників НАБУ та спеціалізованої антикорупційної прокуратури, військових злочинів, тощо.

Процесуальне керівництво:

Органи прокуратури.

Національна поліція України: +

розслідування дрібних корупційних злочинів, не віднесених до підслідності НАБУ чи ДБР + корупційні адміністративні правопорушення.

Процесуальне керівництво:

Органи прокуратури.

Інші органи, які залучені до боротьби з корупцією:

Служба безпеки України (СБУ): +

виявлення корупційних злочинів і подальше скерування для розслідування слідчим органам + корупційні адміністративні правопорушення [до початку діяльності НАЗК].

Національне агентство з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів: -

виявлення та управління арештованим і конфіскованим майном за дорученням слідчих (детективів), прокурорів, суддів.

Закон України «Про запобігання корупції»: формування та реалізація антикорупційної політики, правила етичної поведінки та механізми запобігання корупції

Антикорупційна стратегія

- Визначається Верховною Радою
- Розробляється Нацагенством з питань запобігання корупції
- Реалізується виконанням розробленої Нацагенством та затвердженої КМУ щорічної держпрограми
- Щодо реалізації затверджується Верховною Радою щорічна доповідь, підготовлена Нацагенством та схвалена КМУ

Де приймаються антикорупційні програми?

- В Адміністрації Президента України, Апараті ВРУ, Секретаріаті КМУ
- В Генпрокуратурі, СБУ, Апараті РНБО, Рахунковій палаті, Секретаріаті Омбудсмена, ЦВК, ВРЮ
- В Міністерствах, держорганах, облдержадміністраціях та обласних (+Київ, Севастополь), ВР АРК, РМ АРК, державних цільових фондах

Що повинні передбачати антикорупційні програми?

- Відомчу політику превенції корупції та її реалізацію разом з держпрограмою і антикорупційною стратегією
- Причину, сприятливі умови, оцінку, усунення корупційних ризиків
- Заходи з поширення інформації про антикорупційні програми
- Процедури її моніторингу, оцінки та перегляду тощо

Правила етичної поведінки осіб уповноважених на виконання функцій держави та ОМС

Які вимоги етичної поведінки встановлюються?

Всі суб'єкти за Законом, КРІМ посадовців юрисдік приватного права на організаційних, господарських посадах, звичайних робітників, аудиторів, нотаріусів, оцінювачів, експертів, арбітражних керуючих повинні:

- Поводитися етично, ввічливо
- Представляючи державу чи територіальну громаду, діяти в їх інтересах (крім інших посадовців юрисдік публічного права)
- Дотримуватись політичної нейтральності при виконанні повноважень (крім виборних осіб та політиків)
- Діяти неупереджено, не зважаючи на своє ставлення, інтереси та погляди
- Не допускати зловживань та неефективного використання держвласності, сумлінно виконувати свої обов'язки
- Не розголошувати і не використовувати в своїх інтересах відому через повноваження конфіденційну інформацію
- Не виконувати незаконні рішення керівництва, оцінювати їх правомірність та шкідливість, повідомити Нацагенство або керівництво

Механізми запобігання корупції

Як громадськість може запобігати корупції?

- Повідомляти про корупцію та конфлікт інтересів керівництву, Нацагенству, громадськості
- Запитувати від держорганів як вони запобігають корупції (не може бути прихована їх компетенція і діяльність; забороняється незаконна відмова, запізнення, не правда)
- Проводити антикорупційну експертизу правових норм та їх проектів (стосовно делегування повноважень та пільг вони невідкладно будуть на офіційних сайтах) та вносити пропозиції, узагальнення яких теж буде на сайтах
- Брати участь в парламентських слуханнях. Проводити або замовляти дослідження, інформувати населення щодо запобігання корупції
- Контролювати виконання антикорупційних законів тощо

Як громадськість може запобігати корупції?

- Забора на незаконне одержання пільг, послуг, грошей і майна органами держави та місцевого самоврядування
- Обов'язкова до розгляду антикорупційна експертиза правових норм та проектів Міністром та Нацагенством, оприлюднення її результатів
- Ведення та оприлюднення Нацагенством реєстру корупційних правопорушників
- Спеціальна перевірка деяких кандидатів на відповідальні посади з корупційним ризиком щодо судимості, декларацій, корпоративних прав, стану здоров'я, академічного та військового положення, допуску до держатаємниць, підпадання під лояльність; відмова у призначенні за її результатами

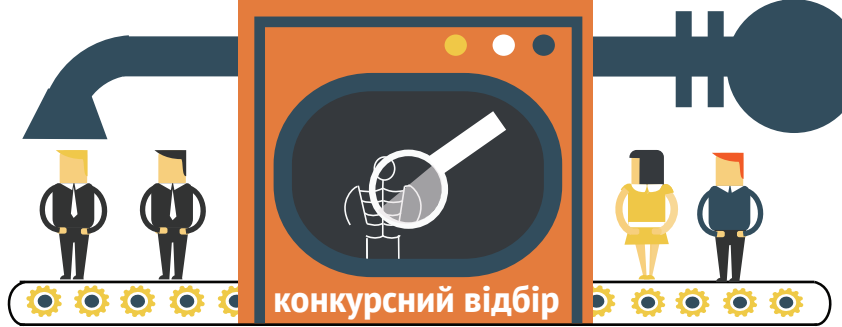

Інфографію створено Transparency International Україна в рамках проекту, що здійснюється за підтримки Фонду сприяння демократії Посольства США в Україні та Міжнародного фонду "Відродження"

Чому Національне антикорупційне бюро запустить систему протидії корупції?

НАБ створюється відповідно до міжнародних стандартів незалежності та ефективності діяльності спеціалізованих антикорупційних інституцій, а також найкращого світового досвіду створення органів протидії корупції на найвищому рівні.

Відкритий конкурсний відбір керівництва Бюро, організацію та проведення якого здійснює конкурсна комісія з 9 представників.

Як обиратимуть керівника Бюро?

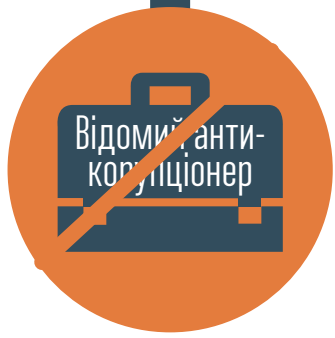

- Протягом 2 років не входив до керівних органів політичної партії і не працював в ній
- Не менше 5 років досвіду роботи на керівних посадах
- Призначається Президентом за поданням Конкурсної комісії з 9 осіб: по 3 від Президента, Кабміну та ВР

Обирається голова Бюро шляхом **відкритого конкурсу**, співбесіди з кандидатами у **прямому ефірі**. На сайті Президента публікується інформація про всіх претендентів, а громадяни зможуть повідомляти відомості про кандидатів та коментувати процес відбору.

Перевірка кожного співробітника на поліграфі

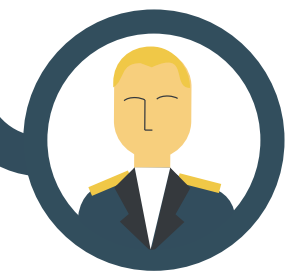
На службу до НАБ **не можуть бути прийняті особи, які протягом останніх п'яти років працювали у спеціально уповноважених підрозділах по боротьбі з корупцією.**

Звітування Бюро передою Радою громадського контролю

НАБ 2 рази на рік оприлюднює детальний звіт про свою діяльність, а також подає звіт Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України та Президенту України (звіт подається разом з висновком до нього Ради громадського контролю при Національному бюро). Кількісні та якісні показники звіту визначені законом.

Спеціальні антикорупційні прокурори

До НАБ відряджатимуться Генеральним прокурором спеціальні прокурори, які займатимуться виключно справами високопосадовців

Вищі посадові особи

Національне бюро матиме справу лише із злочинами, вчиненими публічними службовцями або щодо них.

Корупційні правопорушення

До підслідності Національного бюро відносяться також корупційні злочини, коли однією зі сторін злочину є публічний службовець та розмір предмету (або завданої шкоди) якого дорівнює або перевищує **610 000** гривень (п'ятсот і більше мінімальних зп).

Невідворотність покарання

Законопроект запроваджує дієву кримінальну відповідальність за незаконне збагачення чиновників.

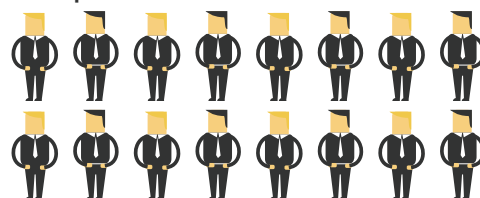

Як працює Національне антикорупційне бюро?

ПРОТИДІЄ кримінальним корупційним правопорушенням, які становлять загрозу національній безпеці.

НАБ – це центральний апарат, 7 територіальних управлінь та 700 співробітників

Напрямки роботи НАБ:

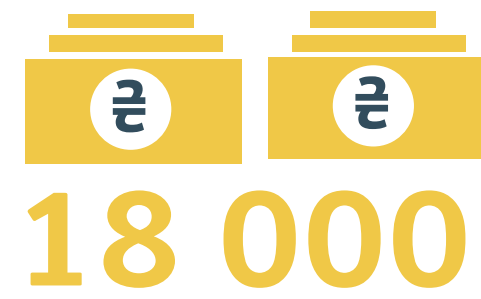
досудове розслідування кримінальних правопорушень

проведення оперативно-розшукових заходів

проведення перевірки доброчесності публічних службовців

гривень - мінімальна заробітна платня у НАБ

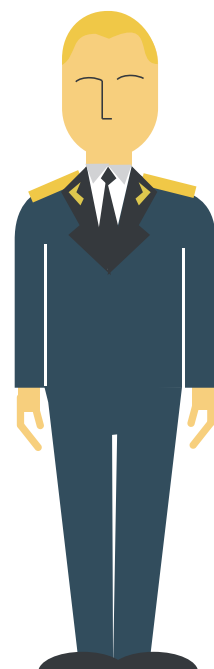
Співробітники НАБ

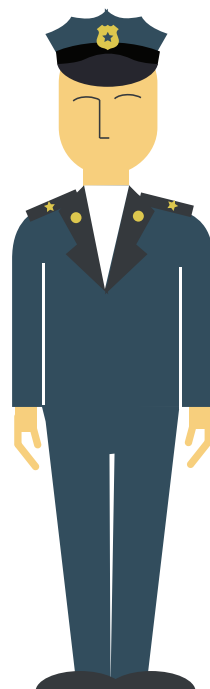
Директор

Слідчий

Спеціалізований Прокурор

Оперативник

Призначаються виключно за результатами відкритого конкурсу

Вхід до НАБ заборонено:

- не погашена судимість
- адмінка за вчинення корупційного правопорушення
- громадянство іншої держави
- не пройшли спеціальну перевірку та поліграф
- член чи учасник політичної партії

Злочини

НАБ займатиметься досудовим розслідуванням таких злочинів:

- Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 ККУ);
- Протиправне заволодіння майном (ст. 206-2 Кримінального кодексу України);
- Легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом (ст. 209 ККУ);
- Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210 ККУ);
- Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону (ст. 211 ККУ);
- Підкуп працівника державного підприємства, установи чи організації (ст. 354 ККУ);
- Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 ККУ);
- Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 ККУ);
- **Незаконне збагачення (ст. 368-2 ККУ);**
- Пропозиція або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 ККУ);
- Зловживання впливом (ст. 369-2 ККУ);
- Привласнення військового майна (ст. 410 ККУ).

Скоєних високопосадовцями:

- Народними депутатами, депутатами обласних рад
- Прем'єр-міністром, членами Кабміну та заступниками міністрів
- Головою та заступниками Нацбанку
- Держслужбовцями 1-2 категорій
- Посадовими особами місцевого самоврядування 1-2 категорій
- Суддями, народним засідателем, членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів та Вищої ради юстиції
- Керівництвом, помічниками та слідчими ГПУ, керівництвом прокуратури міст Києва, Севастополя, областей
- Керівництвом правоохоронних органів, митної та податкової служби
- Військовослужбовцями вищого офіцерського складу ЗСУ, СБУ, Держприкордонслужби, та інших військових формувань
- Керівником держпідприємства (частка держвласності більше 50%)

Або коли розмір предмета злочину чи завданої ним шкоди дорівнює/перевищує 610 000 гривень і якщо однією із сторін злочину є публічний службовець

СТАТТЯ 172⁴

Порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності

Посадовець займається підприємницькою чи іншою оплачуваною діяльністю (наприклад, надає платні консультації)

ШТРАФ (ГРН.)

ДОДАТКОВО: конфіскація отриманого доходу від такої діяльності

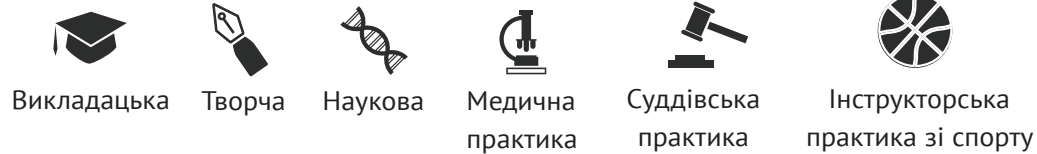
Посадовець входить до складу органу управління чи наглядової ради підприємства або організації, що має на меті одержання прибутку

ШТРАФ (ГРН.)

ДОДАТКОВО: конфіскація отриманого доходу від такої діяльності

Винятки (види оплачуваної діяльності):

Винятки:

- Посадовець може здійснювати функції з управління акціями (частками, паями), що належать державі або представляти інтереси держави в раді підприємства (спостережній раді), ревізійній комісії господарської організації.
- депутати ВР АРК
- депутати місцевих рад (крім тих, які здійснюють свої повноваження у відповідній раді на постійній основі), члени Вищої ради юстиції (крім тих, які працюють у Вищій раді юстиції на постійній основі), народні засідателі і присяжні.

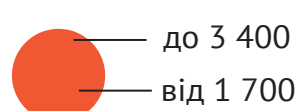
СТАТТЯ 172⁵

Порушення встановлених законом обмежень щодо одержання дарунка (пожертви)

Посадовець отримав разовий подарунок, що перевищує 1378 грн. чи за рік сума подарунків від однієї особи перевищила 2436 грн. (два прожиткові мінімуми для працездатної особи на 1 січня року отримання)

ШТРАФ (ГРН.)

ДОДАТКОВО: конфіскація дарунка (пожертви)

Посадовець повторно порушив обмеження щодо одержання подарунків протягом року після того як його було піддано адміністративному стягненню

ШТРАФ (ГРН.)

Винятки:

Посадовець може прийняти подарунок від близьких осіб, що перевищує 1378 грн. або якщо це є загальнодоступні знижки на товари, послуги, загальнодоступні виграші, призи, премії, бонуси. Близькі особи - чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки із посадовцем, в тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі.

СТАТТЯ 172⁶

Порушення вимог фінансового контролю

Посадовець не подав декларацію або подав її несвоєчасно (після 1 квітня поточного року)

ШТРАФ (ГРН.)

Посадовець не повідомив або несвоєчасно повідомив (у 10-ти денний термін після відкриття) про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни в майновому стані:

ШТРАФ (ГРН.)

СТАТТЯ 172⁷

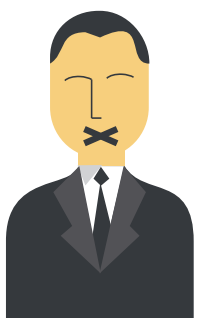
Порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів

СТАТТЯ 172⁸

Незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових повноважень

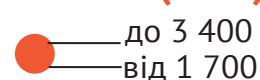
СТАТТЯ 172⁹

Невжиття заходів щодо протидії корупції

Посадовець не повідомив про наявність конфлікту інтересів:

ШТРАФ (ГРН.)

Посадовець використав у власних інтересах інформацію, яка стала йому відома у зв'язку з виконанням своїх обов'язків (розголосив, розповів іншій особі тощо):

ШТРАФ (ГРН.)

Посадовець не вжив заходів щодо протидії корупції (не вирішив питання роботи близьких осіб, конфлікту інтересів тощо)

ШТРАФ (ГРН.)

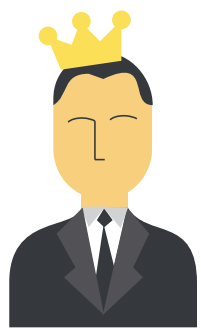
Посадовець вчинив дії в умовах реального конфлікту інтересів:

ШТРАФ (ГРН.)

СТАТТЯ 364 Зловживання владою або службовим становищем

Посадовець зловживає владою

арешт до 6 міс.

обмеження волі до 3 років

позбавлення волі до 3 років

Якщо є тяжкі наслідки (матеріальні збитки від 172 250 грн.)

позбавлення волі від 3 до 6 років

Додаткові покарання:

- заборона займати посади до 3 років
- штраф від 4 250 грн. до 12 750 грн.
- спеціальна конфіскація

Додаткові покарання:

- заборона займати посади до 3 років
- штраф від 8 500 грн. до 17 000 грн.
- спеціальна конфіскація

СТАТТЯ 368 Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди

Посадовець приймає пропозицію або обіцянку отримати, або отримав неправомірну вигоду

штраф

арешт від 3 до 6 міс.

позбавлення волі від 2 до 4 років

Посадовець отримав неправомірну вигоду у значному розмірі (від 68 900 грн.)

позбавлення волі від 3 до 6 років

Посадовець отримав неправомірну вигоду у великому розмірі (від 137 800 грн.) або повторно, або була змова чи вимагання

позбавлення волі від 5 до 10 років

Додаткові покарання:

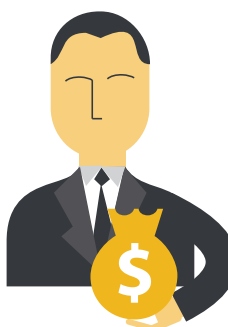
- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація

Додаткові покарання:

- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація

Додаткові покарання:

- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація
- конфіскація майна

Посадовець отримав неправомірну вигоду у особливо великому розмірі (від 344 500 грн.)

позбавлення волі від 8 до 12 років

Неправомірну вигоду отримав посадовець середньої ланки, суддя, прокурор, слідчий

позбавлення волі від 5 до 10 років

Неправомірну вигоду отримав високопосадовець (Президент, Прем'єр-міністр, Голова ВРУ, народні депутати тощо)

позбавлення волі від 8 до 12 років

Додаткові покарання:

- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація
- конфіскація майна

Додаткові покарання:

- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація
- конфіскація майна

Додаткові покарання:

- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація
- конфіскація майна

СТАТТЯ 368-2 Незаконне збагачення

Посадовець набув у власність майно, законність набуття якого не підтверджена доказами, та вартість якого перевищує 689 000 грн., або передав таке майно іншій особі

позбавлення волі до 2 років

Посадовець середньої ланки, суддя, прокурор, слідчий набув у власність майно, законність набуття якого не підтверджена доказами, та та вартість якого перевищує 689 000 грн., або передав таке майно іншій особі

позбавлення волі від 2 до 5 років

Високопосадовець (Президент, Прем'єр-міністр, Голова ВРУ, народні депутати тощо) набув у власність майно, законність набуття якого не підтверджена доказами, та вартість якого перевищує 689 000 грн., або передав таке майно іншій особі

позбавлення волі від 5-10 років

Додаткові покарання:

- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація
- конфіскація майна

Додаткові покарання:

- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація
- конфіскація майна

Додаткові покарання:

- заборона обіймати посади до 3 років
- спеціальна конфіскація
- конфіскація майна

СТАТТЯ 369 Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі

Громадянин пропонує, обіцяє чи надає неправомірну вигоду службовій особі. При повторному скоєнні злочина чи спробі підкупити службовця вищого рангу міра покарання зростає

штраф

обмеження волі від 2 до 4 років

позбавлення волі від 2 до 4 років

Громадянин звільняється від кримінальної відповідальності, якщо у нього вимагали надання неправомірної вигоди і він про це повідомив правоохоронні органи.

Детально ознайомитись з інформацією можна на сайті www.anticorruption.in.ua

Додаткові покарання:

- спеціальна конфіскація

ЯК ЗАПОБІГТИ КОРУПЦІЮ

У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

(Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»)

Що зобов'язані робити працівники юридичних осіб?

не вчиняти корупційних правопорушень і утримуватись від поведінки, розціненою як готовність до цього

невідкладно інформувати керівника/засновника/відповідальну за запобігання корупції особу про вчинення правопорушення іншими особами, підбурення до його вчинення

невідкладно інформувати керівника/засновника/відповідальну за запобігання корупції особу про виникнення реального або потенційного конфлікту інтересів

Керівники/засновники забезпечують регулярну оцінку корупційних ризиків у діяльності (для аудиту, їх виявлення і усунення можуть залучатись незалежні експерти).

Що таке антикорупційна програма юридичної особи?

Це комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у її діяльності, що затверджується після обговорення з працівниками. Її положення включаються до трудових договорів, правил внутрішнього розпорядку та можливо також до укладених договорів, а її текст повинен бути у постійному відкритому доступі для працівників.

Де керівниками обов'язково затверджується антикорупційна програма та призначається Уповноважений з неї, що звільняється за згодою Нацагенства?

на підприємствах з переважаючою державною чи комунальною часткою, де середньооблікова кількість працівників більше 50 щорічно, обсяг валового доходу більше 70 млн грн на рік.

у юрособах–учасниках попередньої кваліфікації чи процедури закупівлі за Законом про здійснення державних закупівель

Вимоги до Уповноваженого, як посадової особи відповідального за запобігання корупції

вік – не молодше 30 років

освіта – повна вища економічна або юридична

відповідність обов'язкам ділових та моральних якостей, професійного рівня, стану здоров'я

відсутність судимості, повна дієздатність

минуло не менше 3 років після звільнення з місцевих або держорганів за порушення присяги або корупційне правопорушення

відсутність несумісності через роботу державним діячем, депутатом, держслужбовцем, військовим, суддею, присяжним або народним засідателем, правоохоронцем, дипломатом, посадовою особою місцевого самоврядування чи юрособи публічного права тощо, або через інший реальний чи потенційний конфлікт інтересів (якщо виникла несумісність – 2 дні на повідомлення керівника та заяву про розірвання трудових інтересів)

ЯК ЗАПОБІГТИ КОРУПЦІЮ

У ДІЯЛЬНОСТІ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ

(Відповідно до Закону України «Про запобігання корупції»)

У яких випадках Уповноважений може бути звільнений достроково?

За власним бажанням або ініціативою керівника/засновника юрособи

Неналежного стану здоров'я за висновком медичної комісії

Визнання судом недієздатним, обмежено дієздатним, безвісно відсутнім або померлим

Набрання сили обвинувальним вироком суду

Смерті

Про звільнення з посади Уповноваженого керівник юрособи протягом 2-х робочих днів письмово повідомляє Нацагенство та забезпечує невідкладне подання нової кандидатури на цю посаду

Що повинна містити антикорупційна програма?

сферу застосування, осіб, на яких поширюється, та порядок внесення змін у неї

норми професійної етики працівників, права і обов'язки працівників та засновників у зв'язку з запобіганням та протидії корупції

права і обов'язки, порядок призначення Уповноваженого (як відповідального за запобігання корупції і реалізацію програми) та, за наявності, підпорядкованих йому працівників

порядок регулярного звітування Уповноваженого перед засновниками/учасниками

порядок проведення періодичної оцінки корупційних ризиків у діяльності та порядок виконання, опис, перелік антикорупційних заходів і стандартів

умови конфіденційності інформування (також про підбурення), процедури захисту працівників-викривачів

порядок проведення періодичного підвищення кваліфікації та консультування працівників Уповноваженим

порядок щодо реагування на виявлені правопорушення, інформування уповноважених держорганів, проведення внутрішніх розслідувань

застосування заходів дисциплінарної відповідальності до працівників-порушників